

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение муниципального образования
«Кошехабльский район» «Средняя общеобразовательная школа №3 имени Первого
Президента Республики Адыгея Джаримова Аслана Алиевича»

РАССМОТРЕНО

На заседании педагогического
совета

Протокол №1
от «31»августа 2023г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

 С.Б.Кужева

от «01»сентября 2023г

УТВЕРЖДЕНО

Директор МБОУ СОШ №3

 С.Ю.Хасанова

Приказ №66

от «01»сентября 2023г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета
«Родной (адыгейский) язык»
(базовый уровень)
для обучающихся 6 класса

Егерухай
2023

Федеральнэ къэралыгъо гэсэнныгъэ стандартым елытыгъэу гэпсыгъэ
ушыыхэр

АДЫГАБЗЭ

Я 6-РЭ КЛАСС

Ущызгъэгуаз

Адыгабзэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъуабз, адыгэ лъэпкъым иныдэльфыбз. Федеральнэ къэралыгъо гэсэнныгъэ стандартыр гурыт еджаплэмклэ программэм ылапсэу щыт. Адыгабзэр зэрагъашлэмэ цыфым ищылэныгъэ бзэм мэхъанэу щуубытырэр клэлэеджэклэ цыкӀухэм къагурэлэ, ялъэпкъ зэхашлэ хегъахьэ. Клэлэеджэклэхэм ягупшысэ-гулытэ нахь чан хъунымклэ, яакъыл, ятворческэ гупклагъэ хэхъонымклэ, зэклэмкли егъэджэн процессымклэ бзэр лъапсэу щыт.

Предметэу «Адыгабзэр» чыплэ гъэнэфагъэ ит. Бзэм иурокхэм клэлэеджэклэм шлэныгъэ гъэнэфагъэхэр кыӀэкӀахьэх, идунэеплъыклэ нахь зеушьомбгъу, жабзэу Ӏулыр нахь бай мэхъу, кыӀэкӀэхьэгъэ шлэныгъэхэр ищылэныгъэклэ къешъхьапэ. Итворческэ нэшанэхэр кыгъэльэгъонымклэ жэрылэ жабзэр ыкли тхэныр егъэфедэ, ИКТ-хэр (информационно-коммуникационнэ технологиехэр) мыщ щигъэфедэнхэ елъэкӀых.

Гурыт еджаплэмклэ предметэу «Адыгабзэм» мурадэу кыгъэуцухэрэр:

• Клэлэеджэклэхэм ягушьхьэ лэжыгъэ ибаигъэ хэхъоныгъэхэр фэшӀыгъэнхэр, яродинэ, ялъэпкъ культурэ, шэн-хабзэхэр ашлэхэу, нэмыклэ лъэпкъхэм якультурэ, яшэн-хабзэхэм лытэныгъэ афашлэу гэсэгъэнхэр;

• Шлэныгъэхэм якъэкӀоплэ амал шъхьалэу бзэр зэрэщытыр, моральнэ-этическэ шапхьэхэу обществэм хэлхэр къалэкӀэхъанхэмклэ шӀуагъэу илэр къагурылэныр;

• Яныдэльфыбзэ уасэ фашлэу, бзэр лъэпкъ культурэм илахьышӀоу зэрэщытыр къагурылэу плугъэнхэр;

Зэлылэсыныгъэмклэ, цыфхэр зэдэгущылэнхэмклэ бзэм мэхъанэу илэр зэхашӀыкӀыныр.

Личностнэ зэфэхьысыжъхэр

Я 6-рэ классыр къэзыухырэ клэлэеджэклэм:

• Адыгабзэм имэхъанэ, пшьэрылъэу зэрихьэхэрэм ащыгъозэныр.

• Адыгэ Республикэр шӀу ыльэгъуныр, ихъишъэ, икультурэ ащыгъозэныр, лъэпкъэу кызыхэкӀыгъэр, иныдэльфыбзэ ыгъэльэплэнхэр.

- Зэфэшъхьаф лъэпкъэу тиреспубликэ щыпсэухэрэм якультурэ лъытэныгъэ афишлыныр.

- Ыгу илгыр шъхьафнтэу кырилотыкынымкӀэ гуцылэ пчъагъэу, грамматическэ шыкӀэ-амалэу лӀкӀэлъхэр икыу фэдизэу ыгъэфедэнхэр, иакъыл, итворческэ ыкӀи моральнэ нэщанэхэм хэхъоныгъэхэр афэхъунхэр.

- Эстетическэ мэхъанэу адыгабзэм илэр зэхилэныр, адыгабзэр кыухъумэныр, икъэбзагъэ лъыплъэныр, ижабзэ хахъо фишлызэпытыныр.

- Этическэ, эмоциональнэ-нравственнэ фыщытыкӀэ гъэнэфагъэ цыфхэм афырилэныр.

- Социальнэ чыплэ (ситуации) зэфэшъхьафхэм хэкӀыплэ къафигъотын ылъэкӀыныр.

Метапредметнэ зэфэхьысыжъхэр

Я 6-рэ классыр къэзыухырэ кӀэлэеджакӀом:

- Коммуникативнэ ыкӀи шӀэныгъэ къэзытырэ пшъэрылъхэр гъэцӀагъэ хъунхэм пае жабзэм иамалхэр ыгъэфедэнхэр.

- Предметнэ ыкӀи межпредметнэ шӀэныгъэхэр кыӀӀэкӀэхъанхэр.

- Ижабзэ ыгъэфедэнымкӀэ шыкӀэ-амалэу щылэхэр зӀкӀэ кыӀӀэкӀэхъанхэр.

- ЕджэнымкӀэ мурадэу ыкӀи пшъэрылъэу щытхэр ыштэнхэр, зэригъэцӀӀэшт амалхэр зэригъэгъотынхэр.

- Тхыгъэ е жэрылӀо жабзӀкӀэ къӀоогъэ текстыр тэрэзэу кыгурылӀоныр.

- Текстым къеджӀкӀэ зэфэшъхьафхэмкӀэ къеджэн ылъэкӀыныр.

- ЗэшӀохыгъэн фӀе лӀфым творческэ ыкӀи поисковэ екӀолӀакӀэ кыфигъотыныр.

- Зэгъэпшэным, анализым, синтезым, зэфэхьысыжъым логическэ екӀолӀакӀэр арихъыллэныр.

- Зыдэгущылэрэм едӀлуныр, диалогым хэлэжъэныр, ежъ иеплъыкӀэхэм атемыфэрэ еплъыкӀэхэр щылэнхэ зэралъэкӀыщтыр кыгурылӀоныр.

- Ежъ иеплъыкӀэхэр кырилотыкӀынхэ ылъэкӀыныр.

- Къэбар лыгъӀэс жъугъэхэм, компакт-дискхэм (еджэным фӀгъэхьыгъэхэм), Интернетым ищыкӀэгъэ информацием ащылыхъун, кырихын ылъэкӀыныр.

Предметнэ зэфэхьысыжьхэр

Я 6-рэ классыр кэзыухырэ кIэлэеджакIом:

- Адыгэ лъэпкъым ыбзэрэ икультурэрэ зэпхыгъэхэу зэрэщытхэм, цIыфым ищылэныгъэкIэ, обществэмкIэ бзэм мэхьанэу илэхэм щыгъозэнхэр.

- Адыгабзэр адыгэ лъэпкъым зэрибзэр, зэрэкъэралыгъуабзэр, цIыф лъэпкъэу Адыгэ Республикэм исхэр зэдэгущылэнхэмкIэ, зэгурылонхэмкIэ адыгабзэр амалышIоу зэрэщытыр ышънхэр.

- Щыфым иакъыл, итворческэ нэшанэхэм ахэгъэхъонымкIэ, бзэм мэхьанэу илэр ашIэныр.

Орфографическэ хабзэхэр, тамыгъэ гъэуцуным ихабзэхэр (акIугъэм елвытыгъэу) текстым щыгъэфедэн ылъэкIынхэр, компьютерымкIэ текстхэр ытхынхэу, ытхыгъэр зэригъэфэжьын ылъэкIынэу зэригъэшIэныр.

ЕдэIунымрэ еджэнымрэ

- Тхыгъэ е жэрыIокIэ кэIогъэ текстыр (итемэ, имурадхэр) тэрэзэу кыагурыIоныр.

- Текстэу зэджагъэхэм план фашIыныр, текстым, тхылъым, гъэзетхэм Iоф адашъшъуныр.

- Гущылалъэхэм, нэмыкI хэгъэхъо литературэм (электроннэхэри хэтхэу) шъхьафитэу Iоф адашIэныр.

ГушыIэнымрэ тхэнымрэ

- Текстыр зэрэгъэпсыгъэ шапхъэхэр кыдэлъытагъэу шъхьафитэу, тэрэзэу игушшысэхэр кытхынхэр е жабзэкIэ кырыIотыкIын ылъэкIынхэр.

- Ежъ зэхихыгъэм, зэджагъэм, ылъэгъугъэм фэгъэхьыгъэ иеплъыкIэхэр, ифыщытыкIэхэр кырыIотыкIынхэ ылъэкIыныр.

- ЗэдэIугъэхэ е зэджагъэхэ текстыр кыатхыжьын е кыIотэжьын альэкIыныр.

- Ежъ игущылэхэм альпылъэжьыныр, хэукъоныгъэхэр ыгъэтэрэзыжьыныр.

- Монологым, диалогым иамалхэр ышIэнхэр, ыгъэфедэнхэр, доклад мыинхэр ыгъэхъазырынхэшъ, ежъ илэгъухэм апашъхъэ кыщыгущылэныр.

ЗэдэгущыIгъум орфоэпие, лексикэ, грамматикэ шэпхъэ шъхьалэхэу адыгэ литературабзэм илэхэр ыкIи бзэ этикетыр щыгъэфедэнхэр.